

Rita laikraksts

LAIKMETIS

Abonešanas maksas:
1 mēn. bez piesūt. Ls 1.59
ar piesūtišanu Ls. 1.80,
uz ārziemēm — Ls. 3.

6 sant.

1. gads

Piektdien, 28. novembrī

1924

Wtisdu isdalamas weetas,

kura& sanehmūchās „Lailmetu“ pahrdoschanai pa numureem, luhsam nolahrtot rehlimus par nowembra mehnēsi pefuhiteem esemplareem, là ari pasinot, zit esemplaru suhit dezembra mehnēsi.

„Laifmeta“ fantoris.

270 Bar Infrasistem

Ka laitralsteem mu h̄su deenās ir ahrlahrtigi leela nosihme, par to neweens neschaubibisees. Laitrakſis ir tahda dee-nischla hariba, tas peegahdā moderna zl wesa smadsenem bagatigus materialus wißdaschadalam pahrdomam un eroosi-najuneem. Moderno kulturlautu dſihwē-tee ir weens no eewehrojamaileem ſatto-reemi un tapehz ari naw nekahds pahrspihlejums, ja brusala wahrda wal-silbi ſauz par ſepitto ſeeſwalſti.

Ja nu drukatam wahrdam wißpahr
un laifralsteem fewischki peelriht til ahe-
fahrtigi leela loma fabeedrislā dñshwē,
tad ari top saprotams, ta scho leelwalsti
newareja alstaht necekarotu waldochäs
schkiras. Ja tās zenschäs sagrahbt sa-
wās rokās wiſu, lai nelas nepalittu
ahrpus winu eespalda, tad pais par
fewi saprotams, ta drukatam wahrdam
mantigäs schkiras nesad un nelur naw
ar meeriqu ſirdi qahjuſchäs qaram. Tās

Ziedsneezības un rubpneezības
eestabīšu lāpotajū un strahbneelu
natreiņojis Stālīns

Sakarā ar normālās tirdzniecības un ruhpreezības fabrikumi, kā arī wispahrejo besdarbi, strahdneku stahvoļis Lekvijā patreis ir fewišķi grūlis. Pirms kara Riga bij eeweħrojams tirdzniecības un ruhpreezības zentrs, kur atrada noderboschanos tukstotis cheem strahdneku un īlpotāju. Tagad no viša tātikai ehna, Karsch, kas plostījās waitā gadus no weetas daudz to išpostījis, tā kā dauds kas bij juzel, jarada pīlnīgi no īpauna.

Pehz pawaditeem wairakeem meera
gadeem, apskatotees, kas schint laula ir
dariis, domigi japafrata galwa. Tani
weeta, lat apweenotu kapitalu un raditu
leelakas ruhpneezibas eestahdes, kas
spehtu nodarbinat leelaku slaitu strahd-
neeku, teek raditas simtam masas darb-
nizas, turdm bishwes nahlotnes now.
Kahdu tiku tas nihkulo, pehz tam ban-
krot. Wijs tas aisaugas ari us strahd-
neeku un salpotaju stahwolli. Sihlruhp-
neezibam darbojotees, strahdneeleem bee-
schi ween japaaleek bes algas, jo ruhp-
neeleem peetruhki naudas, so ismalsat.
Ruhpneezibas eestahschu strahdneeku un
salpotaju apdroschinafhanas stahwolli
nepanesamis. Slimolasem fabrikanti malsd
nafahrtigl, waj pa wisam nemalsfa, bee-
schi ween aisturebadmi no strahdneeleem
awilltas prozentees. Ja lahds faslimist
tad slimo kase to neahrste, jo par wiim
now kase emalsats. Darba laisu ar
mas eewehro, jo ruhpneeli strahdneelu
nostahda gruhtu stahwolli, massajot tila

Ras ir fortissimis valedicere Egyp̄tē un Sudani

Egiptes notikumi patreijs ir deenaš jautajums pāsaulē. Ar teem nu peerahdas, ka angļu zilwezības un brihwibas mihlestita, kahdu tee basuneja, tad wini pēeschīhra 1922. gadā Egiptei autonomi neatkarību, now bijusi iiesta. Šajā pēschīrshana pateisībā notikuši sem ne-pahrtrauktu egipteschu sazelshandas spec-deeneem. Un ja tagad angļu laikrakstītā, ka autonomijas pēschīrshana bijusi ilūhda, tas peerahda, ka angļi nelad now gribējuschi atteicīties no savas wa-ras Suezas krastos. Pa autonomijas starpbrīdzi egipteschu un wiwpahr muha-medanu kustība peenehma dauds plāšķatuš apmehrus. Tee pahrsweedās us Sudānu un zittām Afrikas valstīm. Tas viss draud ar daudzu koloniju atkrīshanu no Anglijas. To saprotams, Anglija ne-war veelout. „Angļu waldiba nelad ne-atsahs Sudānu”, saziņa lorda Parmurs palatā. Baldwina waldiba eenes pilnigu slaidribu šai jautajumā. „Sudāna pēder angļu kapitalam, un tamdehl jaat-maina iordonīlīuma saziņa un jaismēt no Sudānas Egiptes administrācija Su-

danās folwiſna ſewiſchi augſti teel wehr-
teta Britanijas teſtilſtruhpneezibā, tāt it
ſpezialas ſchleedru ihpaſchibā, fo iſleeto
mahnſliiga ſihda fabrilazijas. Sudana in
plaschi uhdens reſerwuari no ſureem
atlaresas kā Sudanas, tā Egiptes ap-

par nostkahdolam stundam, las daud
gadijumos wellas pahri par diwpadsmi
stundam deenā. Ja pagadas wairai
steidsamu darbu, kuru weilschauai ja-
strahdā wirsstundas un par lo buhtu
jamalsā wirsstundas, ruhpneeks malsō
tilai normalo darba algū. Dajchdās darb-
nizās gadas, la strahdneeli strahdā wai-
ralos deenas un naktis no weetas
bojadami sawi weseliba un dīshwi, be-
atslibdibas nedabu.

Strahdneelus ismanto lishds heidsa-
mai eespehjamibai. Pee ta wainigi pet-
reisejee apstahlli, strahdneeziđu mas at-
balstoschais darba aissordzibas litumus un-
ri pašchu strahdneelu neapsina. Wis-
gruhthalais stahwołlis ir mahzelleem.
Wini nahk no wišnabadsigalas strahd-
neezibas dalas. Beeschi ween bahrni,
kam jabuht par sawu masako brahlu un
mahsu aibalstu. Naw neveena, tas wi-
nus aissstahwetu un wini teel padot
meisteru un zitu lungu galigai ismanto-
schanci. Beeschi ween mahzelki teel no-
lamati, kerti un plehsti aif mateem u. t. t.
Buhtu gan laits isbeiget scho feodal-
zunstu paraschaś — apspeest mahzellus.
Katra apsiniga strahdneela peenahlumus in
pamahzit jauno darba beedri, bot winam
aifrahdiyimus un buht pret winu laip-
nam, jo winch ir sabeiđribas lozelliś
kam nahkotne dauds jarada un jastrahd-
neesch sabeiđribas.

Gruhts stahwolss ir wezakdn
strahdneezem, kuras sawu jaunibz saude
juschas darbnizu seenabz, wergojot daud
gadus kapitala elam. Darba peenemot
preefschrola teel dota glihtalam un tah
dam, tas laipnati ussmaida lungeme
Strahdneezem jabsird daschadi nelite
preefschlifumi un sad starballt alraida

„Egiptē un Sudanas“ uhdenoschana, un kura pahrvaldischana dara Egipti atkarigu no Sudanas. „Sans“ nesen publizeja sensazionelas si-nas par anglu banku eespaidu Sudanas politikā. „Rassala Roton Kompanijai“ peeder Sudanā plāsčas plantazijas, lū-rās kolwilna eenem pirmo weetu. „Rassala Reilnej Kompanijai“ peeder dzelss-zeli, kas eet zaur Sudanas augligak-jeem apgabaleem. „Sudan Plantei-schens Sindikait“ peeder plāsčas plan-tazijas. Schis trihs sabaedribas tura fa-wās rokās wišu Sudanu, winas apuh-denoschau, satissni, ismanto semi, eff-ploate cedsintos. Un ahs schis ekonomijs-kas trihseenibas stahv brahlu Lāpru Londonas banka, kura eespaido pasaulli zaur sawam filialiem Vujorkā, Parīzē, Madridē un Mainzā. Paschi brahli Lasari atrodaš sawulahrt sem Rothschilda kontroles. Luhk, fahdeem wihereem pee-der noteikschaua pahr Sudanas labklah-jibu. -- Kad notika Saglul paščā faru-nas ar Maldonaldu, egipteeschi uš brihdi aplūsa, nogaididami lažds isnochlimb-buhs farunam. Tagad Saglul-paščā weetu eenem Hes-Elwatani partiju, kas ir dauds noteiktala nelā Saglul paščā. Zambehl sagaidams, ka nemeeru lusiiba Egiptē eelgs, angleem wehl dauds waja-dses suhlti us tureeni lara spehku, lai paturetu Egipti sawā atlāribā.

Schim noluuklam kopsch laika gala
isdotas milfigas sumas, lai ar drulata
wahrda palihdsibū eespeestos ifkatrā no-
malā stuhriti un fludinatu pallausibū,

deewam un keisharam. Lantschu prahti teek
mulkoti ar drukata wahrdya palihdsibu.
Schini sind, teek isdots simteem milsharbu
rublu un to dara ar to apsinu, ka schi
nauda neteek semê mesta. Un ta ari ir.
Tapehz ari ikweens kronts un nefro-
neis karalis zenschas, ja nu ne pats is-
dot, tad wißmas dabuht sem fawa eespaida
ne tilai weenu, het pat weselus simtus
daschadu preses isdewumu.

Nemsim peemehru. Wisbagatakais
un poi ularakais zilwels sawā lailā
Wahzijā bija Stinnes. Witsch bij sa-
grahbis sawās rotās gandrihs wisi ruhp-
neezibū un finansu kapitalu. Reisē ar
to wisoś leelakās Wahzijas awiess bij
no Stinnesa noplirkas un wisaś tās
neslaitamās wariazjās dseedaja slawaś
dseesmas sawam maieses tehwam Stin-
nesam. Un ja ari sahds laistraksts waj
ta lihdssstrahdneeks wehl nebij pahrde-
wees schi nelroneta farala kalpibā, tad
tomehr bij gruhti natureetee pretim fahr-
dinajumam. Stinnes talschu par pa-
salpojumeem til labi hamashā! Neweens
zits newareja malfat taydus honorarūs
ta wihsch. Un te un peepildas sen ejee
la weeschu fakamwahrđi: par naudu ari
welns danzo. Par Stinnesa naudu danzo
wisi Wahzijas schurnalisti.

Kas bagats, par to bagatigi teek awisës rafsiis un pee tam rafstis tilai tas labalais. Par naudu wišleelatais blehdis teek nostahbits kā ideals fabec-dribas lozellis, kas wišai zilwezei nefot leelu swehlibu. Stimies wareja gaischâ deenab laikâ isdarit wišleelako warmah-zibu, pee tam neweena awise par to neeminetos ne ar pusçhplehstu wahrdu.

dsejneeli un faleji, schurnalisti, frolotaji un semneekli-kalpi sadotos rokas us lopingu darbu par sawa stahwolla uslaboschani. Pee masas algas tee teel nodarbinati pat tad, sad weilali jau flehgti.

Kas ir darīts, lai nowehrstu' darba
ižlīras grūtīs apstākļus. Tālai orga-
nise inteligeanteem besdarbneeleem aroda
turīgus, bet waj ūtē, kad išmazhīcees, at-
radīs darbu, ja nebūhs ruhpneezibas.

Viro, ia ruhpneebu nevaroi atau-
not tamdehl, ia strahdneeli prasot leelas
algas. Bet waj teesham strahdneeli tik
dauds pelna, ia kapitalisti fahl flaust.
Lausfaimneeleem un ruhpneeleem wal-
diba issneeguš, un issneeds daschadus pa-
balstus, aisdewumus, no là laba teesa
aisripo frogu isdsishwé. Waj ari strahd-
neeleem, las atrodas bes darba, nebuhtu
teesibas us maist, waj ari wineem ne-
waretu issneegat babalstus, aisdewumus?

Saimneeseem dod daschabuš attih-
dsinajumus par lara saudejumeem, bet-
strahdneeli, luri saudejushchi yashu peh-
dejo grabaschu nedabu nelu.

Lai panahstu sawa stahwolla uslabo-
schau wiseem strahdneeleem ir jaorgani-
sejas, jaapweenojas. Ni to war panahlt
eestahjotees arodu beedribas, zaur kuram
strahdneeziba war usstahdit sawas prasi-
bas, ta usuchmejeem, ta ari waldbai.

Kamehr mehs esam weeni, ar muhs
war wisadi rihkotees, mehs tad ue-esam
nelas. Bet apweenoti weenâ kopiigâ
masâ, barba arnijs, mehs esam spehls,
kas waram runat, un muhs wajadses us-
klawit.

Tif weenibâ spehla!

